

Jakamattomat määrärahat kirjanpidossa

Kysymys: Talousarvion tilijaottelussa on neljällä eri tunnuksella olevia jakamattomia määrärahoja. Mitä eroa näillä on keskenään ja miten erilaiset jakamattomat määrärahat tulee huomioida talousarviokirjanpidon pääkirjalla tai tilinpäätösraporteilla?

Vastaus (annettu 27.9.2017):

Valtiovarainministeriön antaman Talousarvion tilijaottelun laadinta -määräyksen mukaisesti jakamattomilla määrärahoilla tarkoitetaan määrärahoja, jotka on merkitty talousarvion tilijaotteluun seuraavasti:

- tunnuksella 000 ne hallinnonaloittain jakamattomat määrärahat, joiden käytöstä päättää valtioneuvoston yleisistunto tai ministeriö,
- tunnuksella 001 ne kirjanpitoyksiköittäin jakamattomat määrärahat ja tuloarviot tai niiden osat, joiden jaosta päättää ministeriö,
- tunnuksella 002 lain tai asetuksen perusteella usean kirjanpitoyksikön käytettävissä olevat määrärahat ja tuloarviot ja
- tunnuksella 003 ne määrärahat ja tuloarviot, joita ei tilijaottelun laadintavaiheessa muista kuin edellä mainituista syistä jaeta kirjanpitoyksiköille.

Tilijaottelua laadittaessa tulee ottaa kantaa, mille tunnukselle jakamaton määräraha merkitään.

- Mikäli jakamattomasta määrarahasta on tarkoitus tehdä jakopäätös, sen tulee olla tunnuksella 000 tai 001. Kirjanpitoyksikkö saa käyttöoikeuden näihin määrärahoihin jakopäätöksellä.
- Tunnuksilla 002 ja 003 tulee olla vain sellaiset jakamattomat määrärahat, joiden käyttöön on muu peruste kuin jakopäätös. Tunnuksilla 002 ja 003 olevista jakamattomista määrärahoista ei tehdä jakopäätöksiä. Mikäli näiden määrärahojen osalta on tarvetta antaa tekninen vahvistusilmoitus tms. kirjanpitoyksikölle kohdennettu suunnitelma euromäärästä, tätä euromäärää tulee käsitellä suunnitelmätietona, ei samanlaisena talousarviomäärärahana kuin jakopäätöksellä jaettua määrärahaa.

Vastaukset on annettu vastauspäivänä voimassa olevien normien pohjalta ja niitä sovellettaessa on otettava huomioon mahdollinen normien muuttuminen.

Jakamattomat määrärahat kirjanpidossa

1) 000 ja 001 (jakopäätökset)

Tunnuksella 000 ja 001 olevien jakamattomien määrärahojen esittäminen sekä talousarviokirjanpidon pääkirjalla että tilinpäätöksen talousarvion toteutumalaskelmalla perustuu tehtyihin jakopäätöksiin.

Kirjanpidossa tulee olla jakopäätösten mukaiset tiedot ajantasaisesti. Jakopäätöksessä kerrotaan, saako saaja määrärahaan kirjausoikeuden vai käyttöoikeuden. Jos kyseessä on kirjausoikeus, kirjanpitoyksikkö ottaa ao. talousarviotilin omaan talousarviokirjanpitoonsa. Jos kyseessä on käyttöoikeus, menot laskutetaan myöntäjältä.

Jakopäätöksen mukaiset tiedot tulee olla sekä jakopäätöksen tekijän että saajan kirjanpidossa yhtenäisellä tavalla: Kun kirjaamisoikeuden sisältävällä jakopäätöksellä annetaan määrärahoja toisen kirjanpitoyksikön käyttöön, tulee antajan vähentää omasta talousarvioluvustaan toisen kirjanpitoyksikön käyttöön antamat määrärahat ja vastaavasti vastaanottavan kirjanpitoyksikön lisätä saamansa määrärahat talousarviolukuun.

Mikäli tehtyä määrärahojen jakoa myöhemmin tarkennetaan, tulee tarkennus käsitellä uutena jakopäätöksenä, jolla muutetaan alkuperäisen jakopäätöksen tietoja myös kirjanpidossa vastaamaan uutta tilannetta.

2) 002 ja 003 (ei jakopäätöksiä)

Kiekun talousarviokirjanpidon pääkirjalla esitetään tunnuksella 002 ja 003 olevien jakamattomien määrärahojen talousarvioluku tyhjänä varainhoitovuoden aikana. Tilinpäätöksen laatimisen yhteydessä Kiekuun tallennetaan talousarvioluvuksi käyttöä vastaava määrä, joten joulukuun pääkirjalla ja muilla Kiekusta otettavilla raporteilla esitetään talousarviolukuna käytön mukainen euromäärä.

Muut kuin Kiekua käyttävät kirjanpitoyksiköt voivat toimia vastaavalla tavalla tai jättää talousarvioluvun tyhjäksi. Tilinpäätöksen talousarvion toteutumalaskelmalla tunnuksella 002 ja 003 olevien talousarviotilien talousarviolukuna esitetään kertymän määrä.

Kiekussa on käsitelty joitakin tunnuksilla 002 ja 003 olevia määrärahoja ikään kuin niistä olisi tehty jakopäätös. Käsitelytapa yhtenäistetään tältä osin vuoden 2018 tiedoista lähtien.

Valtion kirjanpidon käsikirjasta löytyy lisää ohjeistusta talousarviokirjanpidon pääkirjasta ja tilinpäätöksen talousarvion toteutumalaskelmasta (mm. kohdat 2.1.2.4, 2.1.2.5 ja 12.1.1).

Vastaukset on annettu vastauspäivänä voimassa olevien normien pohjalta ja niitä sovellettaessa on otettava huomioon mahdollinen normien muuttuminen.